

Rapport: Forum Standaardisatie en Smart Cities (2016)

[Rapport: Forum Standaardisatie en Smart Cities \(2016\)](#)

Smart Cities zijn "hot". De inzet van nieuwe digitale technologie bij de oplossing van stedelijke vraagstukken zorgt voor veel belangstelling voor dit concept, niet alleen in Nederland maar wereldwijd. De inzet van digitale technologie brengt, zoals zo vaak, ook het vraagstuk van standaardisatie en interoperabiliteit met zich mee. In dit rapport geven wij een analyse van de standaardisatieproblematiek van Smart Cities in de Nederlandse context. Daarvan afgeleid geven wij een advies over de rol die het Forum Standaardisatie kan spelen bij deze problematiek.

Download

Publicatiedatum: 14 december 2016

Samenvatting

Smart Cities zijn in de Europese context steden die moderne digitale technologie inzetten bij urbane uitdagingen op het gebied van economie, mobiliteit, veiligheid, gezondheid etc. Smart Cities staan wereldwijd, en ook in Nederland, volop in de belangstelling, vanwege de grote maatschappelijke en economische opbrengsten die worden voorspeld.

De techindustrie is een belangrijke motor achter de ontwikkeling van Smart Cities. Met name de ontwikkeling en de inzet van technologieën als het Internet of Things, Big Data en sensing staat daarbij centraal. De toepassing van deze technologieën brengt het vraagstuk van standaardisatie en interoperabiliteit met zich mee.

Hierbij draait het vanuit het perspectief van de overheid vooral om de vraag hoe "openheid" wordt geborgd, oftewel: hoe wordt de uitwisseling van data tussen verschillende systemen in de Smart City geborgd? hoe wordt ongewenste leveranciersafhankelijkheid voorkomen? hoe kan het gebruik van systemen worden bevorderd?

Een essentieel kenmerk bij deze problematiek is dat de (stedelijke) overheid bij de toepassing van technologie binnen het concept van Smart City geen of beperkte centrale zeggenschap heeft hoe het format van de systemen eruit komt te zien. Een Smart City is namelijk een "systeem van systemen", waarbij sommige systemen van de overheid, maar andere van burgers of bedrijven zijn. Dit is een cruciaal verschil met de wijze waarop het concept van de digitale overheid tot nu toe vorm is gegeven, waarbij de overheid wel beschikt(e) over de nodige centrale zeggenschap.

In dit onderzoek staat de vraag centraal wat de standaardisatieproblematiek bij Smart Cities is en welke rol daarbij eventueel het Forum Standaardisatie kan vervullen. Deze vraag komt voort uit de huidige nationale rol die het Forum speelt als voorstander van open standaarden en interoperabiliteit bij de ontwikkeling van de digitale overheid.

Dit onderzoek concludeert dat technische standaardisatie van Smart Cities vooral een vraagstuk voor de markt is. Die is op dit moment volop in beweging en het wachten is op het moment dat er convergentie ontstaat in deze standaards. Deze ontwikkeling speelt zich vooral af op mondiaal niveau, met invloed vanuit Europa en de Europese Unie (EU).

Dat wil niet zeggen dat er op dit moment geen standaarden zijn. Op het niveau van de EU en ook binnen een aantal Europese landen zijn zeer waardevolle modellen en frameworks ontwikkeld, die kunnen dienen als conceptueel hulpmiddel dan wel als praktische tool om te werken aan interoperabiliteit van de Nederlandse Smart Cities. Wij verwijzen in dit onderzoek specifiek naar:

- de modellen van het British Institute for Standardisation uit het VK, dat een hele reeks Smart City standaardisatiemodellen heeft uitgebracht, variërend van referentiemodellen voor technische standaards, tot modellen voor het proces om te komen tot een "Smart City" als mede strategische modellen, die ingaan op het "wat" en "waarom".
- het EU-programma FIWARE, dat een Smart City architectuur en (API) tools voor interoperabiliteit heeft ontwikkeld, dat door een groot aantal steden (ook Nederlandse) wordt uitgetest.

Dit onderzoek concludeert tevens dat, kijkend naar de concrete stand van zaken binnen de Nederlandse steden, grootschalige implementaties vooralsnog niet hebben plaatsgevonden en dat steden vooral in de fase van experimenteren verkeren. Hierdoor wordt de problematiek op het gebied van interoperabiliteit niet, of beperkt, ervaren. Aandacht voor technische standaardisatie is er op dit moment ook in beperkte zin. Behalve een NEN-adviesgroep is er ook geen gremium waarin dit onderwerp specifiek aan de orde komt.

Steden stellen in dit onderzoek wel dat er grote behoefte bestaat aan spelregels voor de Smart City. Deze spelregels gaan in op onderwerpen als eigenaarschap, verantwoordelijkheden, gedeeld gebruik, privacybescherming etc. van de data in de Smart City. Deze spelregels krijgen nu vorm via instrumenten als "open data principes", of een "IoT Charter". Verankering in inkoopvoorwaarden van deze spelregels heeft op dit moment de bijzondere belangstelling. De concrete invulling van en met technische standaards zien steden als een vraagstuk voor een volgende fase.

De fase van nadere concretisering lijkt sneller nabij te komen, nu er op verschillende vlakken wordt gewerkt aan opschaling van de aandacht voor het concept van Smart City. Zo is er een initiatief om een nationaal plan voor Smart Cities in het volgende regeerakkoord op te laten nemen. Ook binnen de recent uitgebrachte Roadmap Next Economy voor de Metropoolregio Rotterdam Den Haag is veel aandacht voor moderne digitale infrastructuren ter ondersteuning.

Tijdens dit onderzoek is vanuit verschillende kanten aangegeven dat het Forum een rol kan spelen bij de komende discussie over (technische)standaardisatie en interoperabiliteit binnen Smart Cities. Met name de mogelijkheid tot het adresseren van deze discussie op bestuurlijk niveau wordt als een belangrijke asset van het Forum gezien.

Deze nieuwe rol vraagt echter wel om een aanpassing van het mandaat van het Forum; het huidige mandaat is namelijk gericht op interoperabiliteit binnen de digitale overheid. De discussie binnen Smart Cities kent een andere dynamiek: andere belangen, andere spelers, andere technologie, en andere processen. Het Forum zal zich deze "nieuwe" wereld eigen moeten maken.

Een nieuwe rol van het Forum zal om die reden ook organisatorische gevolgen hebben. Het Forum zal namelijk aanvullende kennis en expertise moeten ontwikkelen op het gebied van standaardisatie en interoperabiliteit van Smart Cities. Welke concrete maatregelen nodig zijn om deze aanvulling vorm te geven, is verwoord in het advies dat in de laatste paragraaf van dit rapport is opgenomen.

Documentatie-type

documentatie

Website url: <https://www.forumstandaardisatie.nl>

Print datum: 05/01/2025 00:52:52